

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 25. marts 2009
Kontor: Det Internationale
Kontor
Sagsnr.: 2009-3061/1-0056
Dok.: SJE42390

Samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) og mødet i det blandede udvalg den 6.-7. april 2009.

Side:

3-5	Dagsordenspunkt 1	SIS II: Statusorientering - <i>orientering</i> KOM(2005)0236, KOM(2005)0230 og KOM(2005)0237
6-9	Dagsordenspunkt 2	Udkast til rådskonklusioner om SIRENE-kontorenes udvikling inden for rammerne af Schengen-informationssystemet - <i>vedtagelse</i> KOM-dokument foreligger ikke
10-12	Dagsordenspunkt 3	Schengen-evaluering af Schweiz: Orientering om ophævelse af luftgrænsekontrollen i forhold til Schweiz - <i>orientering</i> KOM-dokument foreligger ikke
13-15	Dagsordenspunkt 4	Udnævnelse af direktøren for Europol - <i>vedtagelse</i> KOM-dokument foreligger ikke
16-18	Dagsordenspunkt 5	Slutrapport fra ESRIF - <i>orientering</i> KOM-dokument foreligger ikke
19-29	Dagsordenspunkt 6	Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet* - <i>præsentation af forslaget</i> KOM-dokument foreligger endnu ikke
30-37	Dagsordenspunkt 7	Forslag til Rådets rammeafgørelse om forebyggelse af bilæggelse af konflikter om jurisdiktion i straffesager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- politisk enighed*
KOM-dokument foreligger ikke
- 38-41** Dagsordenspunkt 8 Forslag til ændring af Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi
- præsentation af forslaget
KOM-dokument foreligger endnu ikke
- 42-44** Dagsordenspunkt 9 Forslag til ændring af Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af menneskehandel
- præsentation af forslaget
KOM-dokument foreligger endnu ikke
- 45-48** Dagsordenspunkt 10 Ofres stilling i straffesager
- orientering
KOM-dokument foreligger ikke
- 49-55** Dagsordenspunkt 11 E-justice: Eksisterende EU-finansieringsmuligheder
- orientering
KOM-dokument foreligger ikke
- 56-61** Dagsordenspunkt 12 Forhandlinger om en samarbejdsaftale mellem Europol og Israel
- godkendelse
A-punkt
KOM-dokument foreligger ikke
- 62-66** Dagsordenspunkt 13 Forhandlinger om en samarbejdsaftale mellem Europol og Rusland
- godkendelse
A-punkt
KOM-dokument foreligger ikke

---

* Forslaget er endnu ikke fremsat, men forventes at have helt eller delvist hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Dagsordenspunkt 1: SIS II: Statusorientering

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Rådet forventes på det kommende møde at få forelagt en statusrapport om arbejdet med SIS II til orientering. *I overensstemmelse med de rådskonklusioner, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009, er der iværksat et analyse- og reparationsarbejde, som skal afdække og løse de grundlæggende tekniske problemer med systemet. Der arbejdes fortsat på en rapport om mulighederne for – som alternativ til ibrugtagning af det egentlige SIS II – at videreudvikle det nuværende Schengen-informationssystem (SIS I+) i form af et mindre avanceret system. Arbejdet med disse tiltag skrider efter det oplyste planmæssigt frem, og den nævnte rapport ventes fremlagt i maj 2009 med henblik på, at der på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. juni 2009 kan træffes beslutning om SIS II-projektets videre retning. Spørgsmålet om status for SIS II har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for spørgsmålet. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side agter man at tage statusorienteringen til efterretning.*

1. Baggrund

Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog på sit møde den 5.-6. juni 2008 en detaljeret tidsplan for den resterende del af arbejdet med SIS II-projektet. Efter tidsplanen *forventedes* overgangen til SIS II at finde sted i september 2009. Ud fra resultaterne af den række tests af systemet, der er gennemført i slutningen af 2008, *stod* det imidlertid klart, at fristen i september 2009 ikke kan overholdes.

Det er nu forventningen, at overgangen til SIS II *tidligst* kan ske i slutningen af 2009.

På grundlag af drøftelserne på det uformelle rådsmøde i Prag den 15.-16. januar 2009 vedtog Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009 en række rådskonklusioner om, hvordan man fremover kan sikre den nødvendige fremdrift i SIS II-projektet. Rådskonklusionerne indebærer navnlig, at Rådet tilslutter sig implementeringen af en analyse- og reparationsplan, som giver mulighed for at afdække og løse de grundlæggende tekniske problemer med SIS II. Yder-

mere indebærer konklusionerne, at Rådet med tilfredshed noterer sig implementeringen af en ny tilgang til den videre forvaltning af SIS II-projektet, herunder de resterende tests, som i højere grad end hidtil involverer medlemsstaternes tekniske eksperter. Endelig indebærer konklusionerne, at Rådet anmoder Kommissionen og den såkaldte SIS II-taskforce om snarest muligt og senest i maj 2009 at fremlægge en rapport om mulighederne for – som alternativ til ibrugtagning af det egentlige SIS II – at videreudvikle det nuværende Schengen-informationssystem (SIS I+) til et mindre avanceret system. Dette skal ske med henblik på, at Rådet senest på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. juni 2009 kan træffe beslutning om SIS II-projektets videre retning.

2. Indhold

Rådet ventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at få forelagt en statusrapport for arbejdet med SIS II til orientering.

Arbejdet med SIS II befinder sig lige nu i en afsluttende testfase. Ud fra resultaterne af de tests af systemet, *der blev gennemført i slutningen af 2008*, står det nu klart, at den *tidligere* forudsatte frist for overgangen til SIS II i september 2009 ikke kan overholdes. Der har under disse tests vist sig større tekniske vanskeligheder end forventet. Især er der problemer med at sikre, at indlæste data er ens overalt i systemet (såkaldt data-konsistens). Herudover har det vist sig, at systemet i visse tilfælde ”mister” data under overførsel mellem den centrale og de nationale dele. Ifølge de seneste oplysninger er antallet af fejl dog nu nedbragt væsentligt.

Arbejdet med de nye tiltag, som Rådet tilsluttede sig i de rådskonklusioner, som blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009, skrider efter det oplyste planmæssigt fremad.

3. Gældende dansk ret

Spørgsmålet om status for SIS II giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Spørgsmålet om status for SIS II har ikke *i sig selv* lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke have betydning for spørgsmålet om status for SIS II.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdninger til spørgsmålet om statusorienteringen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side forventer man at kunne tage statusrapporten til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Spørgsmålet om status for SIS II har ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen om SIS II har ved flere lejligheder været forelagt Folketinget Europaudvalg og Retsudvalg, senest til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009.

Dagsordenspunkt 2: Udkast til rådskonklusioner om SIRENE-kontorerne udvikling inden for rammerne af Schengen-informationssystemet

Nyt notat.

Resumé

Rådet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at få forelagt et udkast til rådskonklusioner om de såkaldte SIRENE-kontorerne udvikling inden for rammerne af Schengen-informationssystemet (SIS). Udkastet til rådskonklusioner indebærer som det væsentligste, at Rådet anmoder SIS/SIRENE-arbejdsgruppen om årligt at fremlægge statistiske oplysninger om anvendelsen af SIS, at medlemsstaterne opfordres til at tage passende skridt til at sikre en tilstrækkelig bemanning af SIRENE-kontorerne, samt at Rådet udtrykker sin støtte til initiativer med henblik på fælles kurser for personalet ved SIRENE-kontorerne. Udkastet til rådskonklusioner har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side agter man at tilslutte sig udkastet til rådskonklusioner.

1. Baggrund

Som led i Schengen-samarbejdet er der oprettet et fælles informationssystem (SIS), der ved hjælp af elektronisk søgning giver de myndigheder, der er udpeget af Schengen-landene, adgang til indberetninger om personer og genstande til brug for grænsekontrollen, for anden politi- og toldkontrol i de enkelte lande samt for administrationen af udlændingelovgivningen. Indberetninger til systemet kan foretages inden for en række forskellige kategorier (f.eks. personer, der ønskes udleveret; uønskede udlændinge, der bør nægtes indrejse, og genstande, der eftersøges med henblik på beslaglæggelse, eller som er bevismidler i en straffesag).

En indberetning i SIS består kun af et meget begrænset sæt oplysninger, der hovedsageligt tjener til identifikation af den person eller genstand, som indberetningen retter sig imod. Der vil derfor ofte være behov for at udveksle yderligere oplysninger. Hvis Danmark f.eks. har foretaget en indberetning i SIS med henblik på eftersøgning af en person, der ønskes udleveret til retsforfølgning her i landet, vil det Schengen-land, hvori den eftersøgte person antræffes, kunne have behov for yderligere oplysninger for at kunne behandle sagen om udlevering til Danmark. Det kan f.eks.

være oplysninger om fængslingsgrundlag, det strafbare forhold, som ligger bag eftersøgningen, og relevante straffebestemmelser. Sådanne supplerende oplysninger udveksles mellem Schengen-landenes SIRENE-kontorer (som også står for indberetninger til SIS).

I de seneste år er der sket en betydelig stigning i antallet af indberetninger i SIS og i antallet af såkaldte ”hits”, dvs. søgninger i SIS, der giver et positivt resultat. En væsentlig del af stigningen i antallet af indberetninger må tilskrives optagelsen i Schengen-samarbejdet af 10 nye lande i 2007 og 2008 (9 af de 10 nye EU-medlemsstater og Schweiz).

Udviklingen har ført til drøftelser om vigtigheden af, at det øgede antal indberetninger og ”hits” ikke kommer til at medføre en overbebyrdelse af SIRENE-kontorerne med den virkning, at besvarelsen af anmodninger om supplerende oplysninger og kontorerens øvrige sagsbehandling bliver forsinket. Drøftelserne har navnlig drejet sig om behovet for at sikre, at SIRENE-kontorerne til stadighed har en tilstrækkelig bemanning. Endvidere har drøftelserne haft sammenhæng med samtidige overvejelser om etablering af fælles kurser for SIRENE-kontorerens personale med henblik på en effektivisering af det daglige samarbejde mellem kontorerne.

2. Indhold

Rådet ventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at få forelagt et udkast til rådskonklusioner om SIRENE-kontorerens udvikling inden for rammerne af SIS med henblik på vedtagelse.

Udkastet til rådskonklusioner vil tage udgangspunkt i konstateringen af en betydelig stigning i antallet af indberetninger i SIS og i antallet af såkaldte ”hits” i forbindelse med søgninger i systemet. På den baggrund ventes udkastet for det første at indebære, at Rådet med tilfredshed noterer sig, at SIS og samarbejdet mellem SIRENE-kontorerne yder et væsentligt bidrag til beskyttelsen af Schengen-området. Herudover ventes udkastet at indebære, at Rådet anmoder SIS/SIRENE-arbejdsgruppen om årligt at fremlægge statistiske oplysninger om anvendelsen af SIS og opfordrer medlemsstaterne til dels at fremme brugen af systemet, dels at sikre SIRENE-kontorerne de nødvendige ressourcer. Endelig ventes udkastet til rådskonklusioner at indebære, at Rådet udtrykker sin støtte til initiativer med henblik på at iværksætte fælles kurser for personalet ved SIRENE-kontorerne.

I Danmark har det nationale SIRENE-kontor også oplevet en stigning af indberetninger og i antallet af ”hits”. Udviklingen har således også herhjemme medført en stigende aktivitet hos SIRENE-kontoret, hvilket dog hidtil har kunnet håndteres inden for den eksisterende bevillingsmæssige ramme.

3. Gældende dansk ret

Udkastet til rådskonklusioner giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Udkastet til rådskonklusioner har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke have betydning for udkastet til rådskonklusioner.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdninger til udkastet til rådskonklusioner.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side forventer man at kunne tilslutte sig udkastet til rådskonklusioner.

9. Europa-Parlamentet

Udkastet til rådskonklusioner skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Udkastet til rådskonklusioner har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Dagsordenspunkt 3: Schengen-evaluering af Schweiz: Orientering om ophævelse af luftgrænsekontrollen i forhold til Schweiz

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at orientere om ophævelsen af grænsekontrollen ved luftgrænserne mellem Schweiz og de øvrige Schengen-lande den 29. marts 2009. Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side agter man at tage orienteringen til efterretning.

1. Baggrund

På mødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008 vedtog Rådet konklusioner om den gennemførte Schengen-evaluering af Schweiz. Det fremgik af konklusionerne, at det ved den gennemførte evalueringsproces var konstateret, at Schweiz grundlæggende var klar til at anvende Schengen-reglerne. På den baggrund traf Rådet samtidig afgørelse om fuld anvendelse af Schengen-reglerne i forhold til Schweiz.

Schengen-reglerne – herunder om ophævelse af grænsekontrollen – har herefter fundet anvendelse mellem Schweiz og de øvrige Schengen-lande fra den 12. december 2008. Luftgrænsekontrollen ophæves dog først fra den 29. marts 2009, da det har været nødvendigt inden at gennemføre supplerende evalueringsbesøg i visse schweiziske lufthavne.

De supplerende evalueringsbesøg i de berørte schweiziske lufthavne blev gennemført af et hold eksperter fra de øvrige Schengen-lande den 9.-13. februar 2009. På baggrund af besøgene har ekspertholdet fremlagt en evalueringsrapport, der er blevet forelagt for arbejdsgruppen om Schengen-evaluering til diskussion og godkendelse. Efter at Schweiz har besvaret enkelte supplerende spørgsmål, har arbejdsgruppen konkluderet, at forholdene i de besøgte lufthavne lever op til Schengen-reglerne, og at luftgrænsekontrollen mellem Schweiz og de øvrige Schengen-lande derfor som planlagt kan ophæves fra den 29. marts 2009.

2. Indhold

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at orientere om ophævelsen af grænsekontrollen ved luftgrænserne mellem Schweiz og de øvrige Schengen-lande den 29. marts 2009 i forbindelse med Schweiz' indtræden i Schengen-samarbejdet.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side agter man at tage orienteringen om ophævelsen af luftgrænsekontrollen mellem Schweiz og de øvrige Schengen-lande til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen om Schweiz' deltagelse i Schengen-samarbejdet har flere gange været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg, senest til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009.

Dagsordenspunkt 4: Udnævnelse af direktøren for Europol

Revideret notat. Ændringerne er anført i kursiv.

Resumé

Det forventes, at formandskabet vil lægge op til, at Rådet på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 udnævner den nye direktør for Europol. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet, og sagen vil heller ikke have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger. Fra dansk side vil man i lyset af drøftelserne i Rådet tage stilling til, hvilken af kandidaterne til posten som direktør for Europol, man ønsker at støtte.

1. Baggrund

I henhold til Europol-konventionens artikel 29 ledes Europol af en direktør, der efter indstilling fra Europols Styrelsesråd udnævnes af Rådet for en periode på fire år med mulighed for én genudnævnelsesperiode.

Direktørens opgaver er bl.a. at udføre de opgaver, som er tildelt Europol, herunder varetage den løbende administration, personaleforvaltning, sikre korrekt udarbejdelse og gennemførelse af Styrelsesrådets afgørelser, udarbejde forslag til budget, stillingsfortegnelse og den femårige finansplan samt gennemføre Europols budget, samt enhver anden opgave, der tildeles direktøren ved Europol-konventionen.

Den nuværende direktør Max-Peter Ratzels periode udløber den 15. april 2009. Max-Peter Ratzel har meddelt, at han ikke ønsker en yderligere periode, og der skal derfor udnævnes en ny direktør.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009 orienterede formandskabet om status for processen vedrørende udnævnelse af en ny direktør for Europol. Det forventes, at formandskabet vil lægge op til, at Rådet på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 træffer afgørelse om udnævnelse af den nye direktør.

2. Indhold

I alt 45 personer har søgt stillingen som direktør for Europol, og der har været afholdt samtaler med nogle af disse ansøgere med henblik på at bedømme de pågældendes kvalifikationer.

Europols styrelsesråd har herefter afgivet en (fortrolig) indstilling til Rådet om egnede kandidater. I lyset af denne indstilling vil Rådet skulle træffe beslutning om udnævnelse af en ny direktør for Europol.

3. Gældende dansk ret

Konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997. Loven trådte i kraft den 1. juli 1999. Europol-loven er efterfølgende ændret ved lov nr. 1435 af 22. december 2004 (om gennemførelse af tillægsprotokollerne til Europol-konventionen mv.).

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Udnævnelse af en ny direktør for Europol har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der har ikke været foretaget høring i anledning af sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side vil man i lyset af drøftelserne i Rådet tage stilling til, hvilken af kandidaterne til posten som direktør for Europol, man ønsker at støtte.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen om udnævnelse af en ny direktør for Europol har tidligere været forelagt for Folketinget Europaudvalg og Retsudvalget til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009.

Dagsordenspunkt 5: Slutrapport fra ESRIF

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet har lagt op til, at formanden for Det Europæiske Forum for Forskning og Innovation på Sikkerhedsområdet (ESRIF) på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 skal præsentere hovedpunkterne i forummets kommende slutrapport. ESRIF, der er et samarbejde mellem relevante offentlige og private myndigheder og brancheaktører mv. i medlemsstaterne, blev oprettet i efteråret 2007 med henblik på at sikre en tæt dialog mellem den offentlige og den private sektor inden for europæisk forskning og innovation på sikkerhedsområdet. Rapporten forventes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet, ligesom den ikke forventes at ville have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til rapporten. Fra dansk side agter man at tage orienteringen til efterretning.

1. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde i 2007 en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om dialogen mellem den offentlige og den private sektor inden for forskning og innovation på sikkerhedsområdet (KOM(2007)511).

Det fremgår af meddelelsen, at de politiske mål på området bl.a. er at bringe relevante berørte parter sammen for at drøfte tværgående spørgsmål af fælles interesse, at udarbejde forslag til udvikling af en strategisk forsknings- og innovationsplan på sikkerhedsområdet og at udveksle idéer, synspunkter og bedste praksis for at sikre en bedre udnyttelse af den eksisterende kapacitet og for at fremme brugen af teknologi på sikkerhedsrelaterede områder.

Kommissionen opfordrede i meddelelsen medlemsstaterne til at oprette Det Europæiske Forum for Forskning og Innovation på Sikkerhedsområdet (ESRIF) med henblik på at understøtte den civile sikkerhedspolitik med en passende teknologi- og videnbase ved at opstille og videreudvikle en mellem- og langsigtet fælles plan for sikkerhedsforskning. ESRIF blev herefter oprettet i september 2007.

ESRIF skal bl.a. bistå den europæiske sikkerhedssektor ved at styrke og fremhæve vigtigheden af dialog mellem den offentlige og den private sektor inden for europæisk sikkerhedsforskning, ved at tilskynde til nytænkning med henblik på at imødegå relevante trusler og ved løbende at undersøge de fremtidige behov for sikkerhedskapacitet i forhold til de eksisterende og fremtidige trusler.

ESRIF har 64 officielle medlemmer fra offentlige og private myndigheder mv., som mødes flere gange om året, mens mere end 600 personer (forskere og brancheaktører mv.) bidrager til og deltager i arbejdet i de 11 arbejdsgrupper, der er etableret under ESRIF.

ESRIF udsendte i 2008 et spørgeskema til EU-medlemsstaterne om deres prioriteringer og teknologiske behov på sikkerhedsområdet. Flere lande, herunder Danmark, fremhævede indsatsen mod organiseret kriminalitet som et prioritetsområde. Andre lande pegede på udvikling af nye mobilteknologier og tekniske redskaber til bekæmpelse af IT-kriminalitet.

ESRIF skal inden udgangen af 2009 fremlægge en slutrapport med forummets anbefalinger på området. Det tjekkiske EU-formandskab har lagt op til, at formanden for ESRIF på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 skal præsentere hovedpunkterne i den kommende slutrapport.

2. Indhold

Det nærmere indhold af ESRIF's slutrapport er endnu ikke kendt. ESRIF har imidlertid tidligere oplyst, at man i forummets første år har analyseret de aktuelle sikkerhedstrusler fra bl.a. organiseret kriminalitet, terrorisme og radikaliserings, voldelige konflikter, naturkatastrofer samt global opvarmning, og at disse vil blive sammenholdt med mulige fremtidige trusler med henblik på at udarbejde en langsigtet fælles plan for sikkerhedsforskning.

Planen forventes at indeholde anbefalinger om forebyggelse af, forberedelse på og beskyttelse mod relevante trusler samt samfundets evne til at håndtere disse. Planen forventes endvidere at fokusere på at sikre EU's konkurrencedygtighed på sikkerhedsområdet.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre nærmere for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Slutrapporten forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom den vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen forventes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til slutrapporten.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side forventer man at kunne tage orienteringen om hovedpunkterne i ESRIF's slutrapport til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har ikke været drøftet af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget.

Dagsordenspunkt 6: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet*

Nyt notat.

Resumé

På det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 15.-16. januar 2009 i Prag oplyste Kommissionen, at Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet vil blive fremsat i marts 2009. Kommissionen oplyste endvidere, at forslaget i forhold til spørgsmålet om retternes kompetence vil lægge op til, at sagen skal behandles i den medlemsstat, hvor arvelader sidst havde bopæl. Retterne vil dog kunne henvise sagen til en ret i den medlemsstat, hvor arvelader var statsborger. Vedrørende lovvalgsreglerne vil der i forslaget blive lagt op til, at det i loven i den medlemsstat, hvor arvelader havde sidste bopæl, der skal finde anvendelse. Det skal dog være muligt for arvelader at foretage lovvalg på forhånd. Herudover vil forslaget indeholde regler om et europæisk arvecertifikat, der skal gøre det muligt at få præcis viden om, hvorvidt en EU-borger har efterladt et testamente eller dokument om sin sidste vilje.

På det uformelle rådsmøde den 15.-16. januar 2009 i Prag tilkendegav Storbritannien, Irland og Malta, at disse lande er mindre positivt indstillet over for et fællesskabsinstrument på arverets- og testamentsområdet. Heroverfor tilkendegav Spanien, Finland, Frankrig, Luxembourg, Tyskland, Portugal, Polen, Cypern, Slovakiet, Slovenien, Sverige, Belgien, Italien, Ungarn og Estland, at disse lande finder, at vedtagelsen af en ny velafbalanceret retsakt på arveretsområdet, som indeholder regler om kompetence og lovvalg, vil kunne forbedre det EU-retlige samarbejde.

Kommissionens forslag forventes fremsat helt eller delvis med hjemmel i EF-traktatens afsnit IV, og forslaget vil i så fald være omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, hvilket indebærer, at Danmark ikke vil deltage i en eventuel vedtagelse af en sådan regulering, og at en eventuel regulering ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Det indstilles, at man fra dansk side tilkendegiver, at man vil forholde sig positivt i de videre forhandlinger af forordningsforslaget i den civile arbejdsgruppe.

1. Baggrund

I Rådets og Kommissionens fælles program af 30. november 2000 med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område er det anført, at der skal udfærdiges et instrument på det arveretlige område.

Efterfølgende blev Kommissionen i Haag-programmet opfordret til at fremlægge en grøn bog om lovvalg med hensyn til arveretlige spørgsmål, herunder spørgsmål om værneting (kompetence), anerkendelse og fuldbyrdelse samt administrative foranstaltninger (arveattest, registrering af testamenter). Det fremgår endvidere af programmet, at et fællesskabsinstrument bør være gennemført inden udgangen af 2011.

Den 1. marts 2005 fremlagde Kommissionen en grøn bog om arv og testamente (KOM(2005)65) med henblik på iværksættelse af en høring om legal og testamentarisk arv i sager med et grænseoverskridende element.

Grønbogen består – ud over en generel indledning – af syv overordnede afsnit. Disse afsnit vedrører lovvalgsregler, kompetenceregler, bestemmelser for anerkendelse og fuldbyrdelse, bevis for arvingers status (et europæisk arvebevis), registrering af testamenter, legalisering og retlig fremgangsmåde.

Grønbogen indledes med en generel introduktion, hvor Kommissionen påpeger, at problemerne i forbindelse med arvesager, der har et grænseoverskridende element, hovedsagelig skyldes forskelle i medlemsstaternes grundlæggende arveretlige bestemmelser samt retsplejeregler og lovvalgsregler. Da det ikke er muligt at foretage en fuldstændig harmonisering af medlemsstaternes materielle ret, må der fokuseres på fælles lovvalgsregler, som f.eks. kan omfatte testamenters gyldighed, arvingers status, tvangsarv samt administration og fordeling af arv. Af indledningen fremgår endvidere, at det ikke vil være tilstrækkeligt at vedtage regler om retternes internationale kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retternes afgørelser, idet de fleste arvesager ikke forårsager retstvister. Kommissionen finder på den baggrund, at et fællesskabsinstrument skal omfatte anerkendelse af både retlige og udenretlige dokumenter (testamenter, notartestamenter og administrative dokumenter). Ligeledes finder Kommissionen, at det må overvejes, om et fællesskabsinstrument

skal indeholde regler om ikke-retslige myndigheders internationale kompetence i forbindelse med arvesager.

Den danske regering afgav den 29. november 2005 – efter national høring over Kommissionens grønbog – et høringssvar til Kommissionen. Regeringen tilkendegav i den anledning bl.a., at man fra dansk side hilser den på fællesskabsplan iværksatte drøftelse af de i praksis meget relevante arve- og skifteretlige spørgsmål, som behandles i grønbogen, velkommen.

Den 30. juni 2008 afholdt Kommissionen et ekspertmøde om et kommende forslag fra Kommissionen om et fællesskabsinstrument på arve- og testamentsområdet. Kommissionen havde til brug for dette møde udarbejdet et diskussionspapir, som indeholder Kommissionens foreløbige overvejelser om de spørgsmål, som et sådant fællesskabsinstrument bør regulere, herunder i relation til lovvalg, international kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse mv. På mødet tilkendegav Kommissionen, at den forventer at fremlægge et forslag til fællesskabsinstrument i 2009.

På det uformelle rådsmøde den 15.-16. januar 2009 i Prag oplyste Kommissionen, at Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet vil blive fremsat i marts 2009. Kommissionen oplyste endvidere, at forslaget i forhold til spørgsmålet om retternes kompetence vil lægge op til, at sagen skal behandles i den medlemsstat, hvor arvelader sidst havde bopæl. Retterne vil dog kunne henvise sagen til en ret i den medlemsstat, hvor arvelader var statsborger. Vedrørende lovvalgsreglerne vil der i forslaget blive lagt op til, at det i loven i den medlemsstat, hvor arvelader havde sidste bopæl, der skal finde anvendelse. Det skal dog være muligt for arvelader at foretage lovvalg på forhånd. Herudover vil forslaget indeholde regler om et europæisk arvecertifikat, der skal gøre det muligt at få præcis viden om, hvorvidt en EU-borger har efterladt et testamente eller dokument om sin sidste vilje.

Det tjekkiske formandskab har efterfølgende oplyst, at Kommissionen forventes at fremlægge sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet den 24. marts 2009.

Det danske forbehold

Med Amsterdamtraktaten blev EU-samarbejdet om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger lagt ind under EF-traktatens afsnit IV. Det følger nu af EF-traktatens artikel 61, litra c, og artikel 65, at Fællesskabet kan vedtage foranstaltninger vedrørende civilretligt samarbejde i spørgsmål med grænseoverskridende virkninger i det omfang, det er nødvendigt for det indre markeds funktion. Efter artikel 1 i Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender), og disse vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Det kommende forslag til forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet forventes fremsat helt eller delvis med hjemmel i EF-traktatens afsnit IV, og forslaget vil i så fald være omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, hvilket indebærer, at Danmark ikke vil deltage i en eventuel vedtagelse af en sådan regulering, og at en eventuel regulering ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

2. Indhold

Som nævnt forventes Kommissionen først at fremsætte forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet den 24. marts 2009, hvorfor der endnu ikke er fornødent grundlag for at redegøre mere detaljeret for forslagens indhold.

På det uformelle rådsmøde den 15.-16. januar 2009 i Prag oplyste Kommissionen imidlertid, at Kommissionens forslag i forhold til spørgsmålet om retternes kompetence vil lægge op til, at sagen skal behandles i den medlemsstat, hvor arvelader havde sidste bopæl. Retterne vil dog kunne henvise sagen til en ret i den medlemsstat, hvor arvelader var statsborger. Vedrørende lovvalgsreglerne vil der i forslaget blive lagt op til, at det i loven i den medlemsstat, hvor arvelader havde sidste bopæl, der skal finde anvendelse. Det skal dog være muligt for arvelader at foretage lovvalg på forhånd. Herudover vil forslaget indeholde regler om et europæisk arvecertifikat, der skal gøre det muligt at få præcis viden om, hvorvidt en EU-borger har efterladt et testamente eller dokument om sin sidste vilje.

3. Gældende dansk ret

Kommissionen har endnu ikke fremsat sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet, og forslaget præcise indhold kendes derfor ikke. På den baggrund beskrives foreløbig alene gældende dansk ret om skiftekompetence, lovvalg samt anerkendelse og fuldbyrdelse.

3.1. Dansk skiftekompetence

Hvorvidt en dansk skifteret er kompetent til at behandle et dødsbo, må afgøres efter reglerne om international kompetence for behandling af dødsboer. De grundlæggende regler herom svarer til reglerne om international kompetence i civile sager.

Dette indebærer, at en dansk skifteret er kompetent, hvis afdøde på dødstidspunktet havde hjemting her i landet (dvs. var såkaldt ”processuel indlænding”). Om en person kan anses for processuel indlænding, afgøres efter de ikke nærmere lovfæstede forudsætninger derom i dansk retspleje. Som processuelle indlændinge anses herefter personer, som ved bopæl eller ophold har en stærkere eller en mindst lige så stærk tilknytning til Danmark som til udlandet. Statsborgerskab er i denne henseende uden betydning.

Bobehandling i Danmark vil således umiddelbart kunne finde sted i Danmark, når 1) afdøde havde bopæl i Danmark, 2) afdøde havde bopæl i såvel Danmark som i udlandet, 3) afdøde havde opholdssted i Danmark og ikke kendt bopæl i udlandet, 4) afdødes sidst kendte bopæl var i Danmark og 5) afdøde havde sidst kendte opholdssted og ikke kendt bopæl i udlandet.

I den nordiske dødsbokonvention af 19. november 1934, som ændret ved overenskomst af 9. december 1974, jf. bekendtgørelse nr. 348 af 24. juni 1976 om ikrafttræden af konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte, gælder særlige regler om skiftekompetence. Ifølge denne konvention, der omfatter danske, finske, islandske, norske og svenske statsborgere bosat i et af de nordiske lande på dødsfaldstidspunktet, skal begrebet ”bosat” forstås i overensstemmelse med det internationalprivatretnlige domicilbegreb. Det indebærer, at værnetingsbegrebet (dvs. spørgsmålet om kompetence) i relation til nordiske borgere er snævrere end i forhold til andre, hvor det afgørende som nævnt er, om vedkommende er processuel indlænding eller ej.

Efter dødsboskiftelovens § 2, stk. 1, skal et dødsbo behandles i den retskreds, hvor den afdøde havde hjemting, jf. retsplejelovens §§ 235 og 236. Skifte af uskiftet bo, mens en efterlevende ægtefælle er i live, sker dog ved den efterlevendes hjemting.

Hvis den afdøde ikke havde hjemting i Danmark, kan justitsministeren i henhold til dødsboskiftelovens § 2, stk. 2, henvise boet eller en del af dette til en dansk skifteret. Dette forudsætter dog, at den afdøde havde dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning til Danmark og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet. Havde den afdøde ikke dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning til Danmark, kan justitsministeren dog også henvise boet til en dansk skifteret, hvis den afdøde efterlader sig aktiver i Danmark, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.

Efter § 2, stk. 3, kan skifteretten i den retskreds, hvor boet skal behandles, ved kendelse henvise boet til behandling i en anden retskreds, hvis det findes væsentlig mere hensigtsmæssigt, at behandlingen foregår dér.

Foreligger der dansk skiftekompetence, omfatter skiftet som udgangspunkt samtlige aktiver, der tilhører afdøde. Aktiver, der befinder sig i udlandet, skal således også så vidt muligt inddrages under skiftet.

Når en afdød person ved dødsfaldet havde hjemting her i landet, omfatter afgiftspligten efter § 9, stk. 1, i lov om afgift af dødsboer og gaver hele afdødes formue, uanset hvor den befinder sig. I boafgifterne kan dog fratrækkes bo- og arveafgift, der er betalt til fremmed stat, Grønland eller Færøerne, af aktiver, der befinder sig dér, dog højst med et beløb svarende til de danske boafgifter af de pågældende aktiver, jf. § 15 i lov om afgift af dødsboer og gaver.

3.2. Lovvalg i dødsboskiftesager

Når en dansk skifteret har international kompetence til at forestå et dødsboskifte, skal der foretages et lovvalg. Der sondres mellem de almindelige lovvalgsregler og reglerne i den nordiske dødsbokonvention, jf. bekendtgørelse nr. 348 af 24. juni 1976 om ikrafttræden af konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte.

Der gælder endvidere særlige regler for testamenter, jf. bekendtgørelse nr. 459 af 14. september 1976 om ikrafttræden af Haagerkonvention af 5. oktober 1961 om lovkonflikter vedrørende formen for testamentariske dispositioner (kundgjort ved bekendtgørelse nr. 62 af 6. september 1976).

3.2.1. Arvestatuttet

Arvestatuttet, der omfatter samtlige arveretlige spørgsmål, herunder reglerne om, hvem der er arving, tvangsarving, legal arving, arvens fordeling, arveladers testationskompetence, udelukkelse og bortfald af arveret mv., samt enkelte skifteprocessuelle regler, anvendes kun, hvis arvestatuttet er dansk ret.

I retspraksis er det fastslået, at arvestatuttet i sin helhed er loven i arveladers sidste domicillov. Arvestatuttet omfatter samtlige afdødes aktiver, herunder løsøre og, som hovedregel, også fast ejendom.

Ved en dansk domstols vurdering af, om en afdød havde domicil i Danmark eller en anden stat på dødstidspunktet, skal den pågældende domstol anvende det danske domicilbegreb. Domicil defineres i dansk ret som den stat eller det territoriale retsområde, som en person har bopæl eller ophold i, i den hensigt varigt at forblive der eller i det mindste uden hensigt til, at opholdet kun skal være midlertidigt. Begrebet er hverken sammenfaldende med det processuelle hjemtingsbegreb eller det skatteretlige domicilbegreb.

Det bemærkes, at der ifølge den nordiske dødsbokonvention gælder et kvalificeret domicilbegreb, idet der ifølge konventionens artikel 1-3 og artikel 9 stilles særlige krav til varigheden af domicilet (5 år). Endvidere indeholder Haager-testamentskonventionen i artikel 1, stk. 3, en bestemmelse, hvorefter spørgsmålet om, hvorvidt testator havde domicil på et bestemt sted, afgøres efter reglerne på dette sted.

I en række tilfælde fraviges anvendelsen af arveladers sidste domicillov som arvestatut.

I retspraksis er det således anerkendt, at arvingerne under skiftet kan aftale anvendelse af dansk arveret. Det antages dog også, at arvelader i testamentet kan udelukke arvingernes adgang til at vedtage dansk ret.

Afdødes domicillov fraviges endvidere som arvestatut for så vidt angår fast ejendom beliggende i en anden stat end domicilstaten, såfremt der i lex situs gælder særlige regler om arvemåden til en sådan fast ejendom (i så fald anvendes lex situs herpå). Ud fra tilsvarende betragtninger skal forbuddet i grundlovens § 84 mod oprettelse af fideikommissgodser respekteres i Danmark for så vidt angår ejendomme her i landet, selv om en sådan oprettelse ville være gyldig efter afdødes sidste domicillov.

3.2.2. Lovvalg for testamenter

I dansk international privatret gælder en række lovvalgsregler for testamenter, som afviger fra arvestatuttet. Det drejer sig om

- habilitet til at foretage testamentariske dispositioner,
- lovvalg ved formgyldighed for sådanne dispositioner, og
- lovvalg ved fortolkning af testamenter.

Ved habilitet forstås spørgsmål om, hvorvidt testator har den fornødne alder og evne til at handle fornuftsmæssigt. Denne habilitet bedømmes efter testators domicillov på tidspunktet for testamentets oprettelse. Tilsvarende gælder for en senere ændring eller tilbagekaldelse af testamentet.

Formkrav for testamenter har til formål at sikre bevis for indholdet af den testamentariske disposition på oprettelsestidspunktet. Haager-testamentskonventionens formål er i videst muligt omfang at opretholde et testamente som formgyldigt, hvilket er gennemført i konventionen ved brug af den såkaldt alternativt validerende metode.

Haager-testamentskonventionen finder anvendelse, uanset om testator var bosat i en kontraherende stat, og uanset om dens regler fører til anvendelse af loven i en kontraherende stat, jf. konventionens artikel 6. Konventionen anvendes således i alle sager omfattet af konventionens saglige anvendelsesområde.

Ifølge konventionens artikel 1 er en testamentarisk disposition formgyldig, blot formkravene i én af otte love er overholdt. De love, der kan bringes i anvendelse, er (1) oprettelsesstedets lov, (2) testators statsborgerskabslov ved oprettelsen eller ved hans død, (3) loven i testators domicilstat ved oprettelsen eller ved hans død, (4) loven på testators bopæl ved oprettelsen eller ved hans død og – for så vidt angår fast ejendom – 5) loven i den stat, hvor ejendommen er beliggende. Ifølge konventionens artikel 2, stk. 1, finder artikel 1 også anvendelse på testamentariske dispositioner, hvorved en tidligere testamentarisk disposition tilbagekaldes.

Med hensyn til fortolkning af et testamente antages det, at et testamente som udgangspunkt skal fortolkes i overensstemmelse med fortolkningsreglerne i arvestatuttet, jf. ovenfor, om end der i betydeligt omfang må tages hensyn til fortolkningsprincipperne i testators domicillov på tidspunktet for den testamentariske disposition.

3.2.3. Lovvalg ifølge den nordiske dødsbokonvention

Den nordiske dødsbokonvention finder som nævnt alene anvendelse, når afdøde var statsborger i et af de nordiske lande og bosat i et af disse lande, jf. konventionens artikel 1.

Ifølge artikel 1, stk. 1, i den nordiske dødsbokonvention skal retten til arv ifølge loven bestemmes efter loven i det land, hvor afdøde havde bopæl. Begrebet ”bopæl” skal i den forbindelse forstås som domicil i traditionel internationalprivatretlig forstand. Herfra gælder dog den undtagelse, at en arving eller legatar, for hvem spørgsmålet har retlig betydning, kan kræve, at afdødes statsborgerskabslov skal anvendes i stedet for domicilloven, såfremt afdøde ikke inden for de sidste 5 år har været bosat i domicillandet.

Det er udgangspunktet i den nordiske dødsbokonvention, at det efter artikel 1 udpegede arvestatut finder anvendelse på samtlige arveretlige spørgsmål, medmindre det pågældende spørgsmål er særligt undtaget i konventionen.

For testamenter omfattet af den nordiske dødsbokonvention gælder særlige lovvalgsregler med hensyn til habilitet, form og fortolkning.

3.3. Anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske skiftebehandlinger

Dansk ret indeholder ikke lovfæstede regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af fremmede skiftebehandlinger. Dødsboskiftelovens § 3 giver justitsministeren hjemmel til at fastsætte bestemmelser, hvorefter afgørelser af udenlandske domstole og myndigheder vedrørende dødsboskifte skal have bindende virkning og kunne fuldbyrdes her i riget, hvis de har sådanne virkninger i den stat, hvor afgørelsen er truffet, og anerkendelsen og fuldbyrdelsen ikke ville være åbenbart uforenelig med dansk retsorden. Bemyndigelsen er dog ikke udnyttet. Den nordiske dødsbokonvention indeholder dog bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af dødsboer omfattet af konventionen.

Det antages, at en fremmed skiftebehandling anerkendes her i landet, i hvert fald når skiftet foretages i afdødes domicilland. Det må formentlig også antages, at skiftebehandlinger, hvor den skiftende myndigheds internationale kompetence er baseret på afdødes nationalitet, anerkendes.

Den fremmede skifteret eller det fremmede bo skal dokumentere sin ret til at råde over boets aktiver og passiver i henhold til sin hjemstats lov-

givning. Herefter vil retten til boets aktiver og passiver blive anerkendt her i landet. En dansk skifteret, der yder skifteretlig bistand her i landet, skal dog sikre sig, at det fornødne i forhold til afdødes gæld i Danmark er iagttaget. Også den legitimation, der følger af det udenlandske skifte for arvinger og legatarer, som på det fremmede skifte har fået udlagt aktiver, der befinder sig her i Danmark, vil blive anerkendt her i landet.

Ifølge artikel 28 i den nordiske dødsbokonvention skal anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser og forlig om ret til arv eller legat mv. afgøres efter loven i det land, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse søges. For dansk rets vedkommende betyder det, at afgørelser i henhold til den nordiske dødsbokonvention anerkendes og fuldbyrdes her i landet i overensstemmelse med reglerne i den nordiske domslov, jf. dennes § 7, stk. 1, nr. 5. Fuldbyrdelse i Danmark sker ved umiddelbar henvendelse til fogedretten, jf. § 9 i den nordiske domslov.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under pkt. 1 forventes forordningsforslaget fremsat helt eller delvis med hjemmel i EF-traktatens afsnit IV, og forslaget vil i så fald være omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, hvilket indebærer, at Danmark ikke vil deltage i en eventuel vedtagelse af en sådan regulering, og at en eventuel regulering ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. I så fald vil forordningen heller ikke have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af forslaget.

6. Nærhedsprincippet

Som nævnt er Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om lovvalg, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt administrative foranstaltninger på arverets- og testamentsområdet endnu ikke fremsat, og regeringen har derfor endnu ikke grundlag for at vurdere, om nærhedsprincippet må anses for overholdt.

7. Andre landes kendte holdninger

På det uformelle rådsmøde den 15.-16. januar 2009 i Prag, hvor Kommissionen i korte træk redegjorde for sit kommende forslag på arverets- og testamentsområdet, tilkendegav Storbritannien, Irland og Malta, at

disse lande er mindre positivt indstillet over for et fællesskabsinstrument på området. Heroverfor tilkendegav Spanien, Finland, Frankrig, Luxembourg, Tyskland, Portugal, Polen, Cypern, Slovakiet, Slovenien, Sverige, Belgien, Italien, Ungarn og Estland, at disse lande finder, at vedtagelsen af en ny velafbalanceret retsakt på arveretsområdet, som indeholder regler om kompetence og lovvalg, vil kunne forbedre det EU-retlige samarbejde.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Regeringen finder – idet forslaget på nuværende tidspunkt end ikke er fremsat – ikke fornødent grundlag for at forholde sig til forslaget.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget har ikke været forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Dagsordenspunkt 7: Forslag til Rådets rammeafgørelse om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om jurisdiktion i straffesager.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

*Det forventes, at formandskabet vil lægge op til, at Rådet på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 når til politisk enighed om indholdet af forslaget til rammeafgørelse om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om jurisdiktion i straffesager. Forslaget til rammeafgørelse har til formål at indføre en mekanisme, som løser tilfælde, hvor to eller flere medlemsstater har straffemyndighed (jurisdiktion) i forhold til en lovovertrædelse, og begge lande ønsker at benytte deres straffemyndighed til at foretage retsforfølgning (jurisdiktionskonflikter). Forslaget indeholder regler om, hvornår medlemsstaterne skal udveksle oplysninger om verserende straffesager, og regler om, hvordan medlemsstaterne kan løse eventuelle jurisdiktionskonflikter. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser af betydning. Forslaget er fremlagt af Tjekkiet, Sverige, Polen, Slovakiet og Slovenien. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. *Fra dansk side er man positiv over for forslaget.**

1. Baggrund

Ifølge Haag-programmet om styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i Den Europæiske Union bør unionen med henblik på at øge retsforfølgningens effektivitet, samtidig med at der sikres en forsvarlig retspleje, være særlig opmærksom på mulighederne for at koncentrere retsforfølgningen i grænseoverskridende sager i én medlemsstat. Der bør desuden lægges vægt på yderligere forslag, herunder vedrørende konflikter om straffemyndighed (jurisdiktion), for at færdiggøre det samlede program vedrørende gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af strafferetlige afgørelser.

På den baggrund har Tjekkiet, Sverige, Polen, Slovakiet og Slovenien fremlagt et forslag til rammeafgørelse om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om jurisdiktion i straffesager.

Hovedlinjerne i forslaget blev drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009. Forslaget har efterfølgende været

drøftet i arbejdsgruppen for det strafferetlige samarbejde den 12.-13. marts 2009 og i Artikel 36-Udvalget den 24. marts 2009.

Forslaget til rammeafgørelse forventes at blive forlagt Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 med henblik på at opnå politisk enighed om det samlede forslag.

2. Indhold

2.1. Generelt

Forslaget til rammeafgørelse er fremlagt under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særligt artikel 31, stk. 1, litra c og d, og artikel 34, stk. 2, litra b. Det følger af artikel 31, stk. 1, litra c og d, at fælles handling vedrørende retligt samarbejde i kriminalsager bl.a. omfatter sikring af forenelighed mellem medlemsstaternes gældende regler, i det omfang det er nødvendigt for at forbedre samarbejdet samt forebyggelse af konflikter om stedlig kompetence mellem medlemsstaterne. Ifølge artikel 34, stk. 2, litra b, kan Rådet med henblik på at bidrage til opfyldelse af Unionens målsætninger på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen vedtage rammeafgørelser om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Forslaget til rammeafgørelse har til formål at indføre en mekanisme, som løser tilfælde, hvor to eller flere medlemsstater har straffemyndighed (jurisdiktion) i forhold til en lovovertrædelse – dvs. kompetence til at indlede en straffesag – og begge lande ønsker at benytte deres straffemyndighed til at foretage retsforfølgning (jurisdiktionskonflikter). Forslaget indeholder på den baggrund regler om, hvornår medlemsstaterne skal udveksle oplysninger om verserende straffesager, og regler om, hvordan medlemsstaterne kan indgå i forhandlinger med henblik på at løse eventuelle jurisdiktionskonflikter.

Forslaget til rammeafgørelse har ikke til formål at harmonisere medlemsstaternes regler om straffemyndighed, og de foreslåede regler skal ikke gælde i forhold til en konkret sag, hvor ingen medlemsstater har straffemyndighed (såkaldte negative jurisdiktionskonflikter).

Forslaget forpligter i intet tilfælde en medlemsstat til at overføre retsforfølgningen til en anden medlemsstat eller til at overtage retsforfølgningen fra en anden medlemsstat. Forslaget indebærer således ikke, at en tiltalt vil få ret til at vælge, i hvilket land den pågældende ønsker at blive retsfulgt.

2.2. Nærmere om hovedelementerne i forslaget

Efter forslaget til rammeafgørelse har en medlemsstat som udgangspunkt pligt til at udveksle oplysninger med en anden medlemsstat om en verserende straffesag, når medlemsstaten har *rimelig grund til at antage*, at en konkret lovovertrædelse også er genstand for retsforfølgning i den anden medlemsstat, og at der derfor kan være anledning til at være opmærksom på princippet om *ne bis in idem* (dvs. princippet om, at en person ikke må retsforfølges to gange for samme forbrydelse).

Underretningen af den anden medlemsstat skal ske skriftligt og skal som minimum indeholde en række nærmere angivne oplysninger. Den anden medlemsstat har pligt til at reagere inden for en rimelig frist, som fastsættes af den underrettende myndighed. Svaret skal som minimum angive, om der verserer en straffesag om samme forhold i den pågældende medlemsstat, samt i givet fald hvor langt retsforfølgningen er kommet.

Hvis den besvarende medlemsstat oplyser, at der verserer en straffesag om samme forhold, er de involverede medlemsstater forpligtet til at indlede direkte konsultationer med henblik på *at undgå negative konsekvenser ved en parallel (dobbelt) retsforfølgning. En løsning kan f.eks. være, at medlemsstaterne enes om, i hvilken af medlemsstaterne retsforfølgningen mest hensigtsmæssigt gennemføres.* En medlemsstat forpligtes imidlertid ikke til at afstå fra at udøve straffemyndighed eller til at overtage retsforfølgningen fra en anden medlemsstat. *Som led i de direkte konsultationer er medlemsstaterne endvidere forpligtet til at informere hinanden om, hvilke vigtige processuelle foranstaltninger de har taget (f.eks. tiltalerejsning eller beslutning om varetægtsfængsling).*

Ved de direkte konsultationer skal medlemsstaterne tage alle sagens omstændigheder i betragtning. Der kan således bl.a. lægges vægt på, hvor størstedelen af gerningen er begået, den tiltaltes nationalitet eller bopæl, hensynet til ofrene, hvor vigtige bevismidler befinder sig, og på hvilket stadium retsforfølgningen er i hver af de involverede medlemsstater.

Forslaget til rammeafgørelse supplerer Rådets rammeafgørelse om styrkelse af Eurojust og om ændring af afgørelse 2002/187/RIA (Eurojust-afgørelsen). En medlemsstat kan således i henhold til Eurojust-afgørelsen når som helst anmode Eurojust om bistand, hvis der er opstået en jurisdiktionskonflikt. Efter forslaget har medlemsstaterne endvidere, når det skønnes hensigtsmæssigt, pligt til at forelægge sager for Eurojust, hvis de ikke er nået til enighed under de direkte konsultationer.

Herudover indeholder forslaget til rammeafgørelse en række regler af mere teknisk karakter, herunder om udpegelse af nationale myndigheder, forholdet til andre retsakter, *sprog* og tidspunkt for gennemførelse.

3. Gældende dansk ret

3.1. Jurisdiktion i straffesager (straffemyndighed)

Straffelovens §§ 6-12 indeholder de almindelige bestemmelser om, under hvilke betingelser en strafbar handling hører under dansk straffemyndighed (jurisdiktion). Disse bestemmelser afgrænser således, hvilke straffesager der kan pådømmes ved danske domstole.

Hovedreglen om dansk straffemyndighed er det såkaldte territorialprincip, jf. straffelovens § 6, hvorefter handlinger, som er begået i Danmark, hører under dansk straffemyndighed. Herudover følger det af straffelovens §§ 7-8 b, at handlinger, som er begået uden for Danmark, i en række nærmere bestemte tilfælde hører under dansk straffemyndighed. Det gælder f.eks. efter omstændighederne, når en lovovertrædelse er begået i udlandet af en dansk statsborger eller mod en dansk statsborger (jf. henholdsvis straffelovens § 7 om det aktive personalprincip og § 7 a om det passive personalprincip).

Bestemmelserne om dansk straffemyndighed i straffelovens §§ 6-12 bygger på grundlæggende jurisdiktionsprincipper, som også kendes fra lovgivningen i de andre EU-medlemsstater. Jurisdiktionsbestemmelserne indebærer, at der vil kunne opstå tilfælde, hvor både Danmark og en eller flere andre medlemsstater har straffemyndighed i forhold til den samme kriminelle handling (konkurrerende straffemyndighed). Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis en dansk statsborger begår et drab i Tyskland. I et sådant tilfælde vil Tyskland kunne støtte straffemyndighed på territorialprincippet, mens Danmark vil kunne støtte straffemyndighed på det aktive personalprincip.

Straffeloven indeholder som udgangspunkt ikke bestemmelser, der nærmere regulerer muligheden for at udøve dansk straffemyndighed, hvis også andre lande har straffemyndighed i forhold til en bestemt lovovertrædelse, dvs. hvor der foreligger konkurrerende straffemyndighed.

I forhold til tilfælde, hvor et andet land også har straffemyndighed og har udnyttet denne til at gennemføre en straffesag, bemærkes dog straffelovens § 10 a, hvorefter en person, over for hvem der uden for den danske stat er afsagt en straffedom, som udgangspunkt ikke kan retsforfølges her

i landet for den samme handling. Bestemmelsen er udtryk for princippet om ”ne bis in idem”, hvorefter en person ikke må retsforfølges to gange for samme forbrydelse.

3.2. Jurisdiktionskonflikter

Dansk lovgivning indeholder ikke bestemmelser om, hvorvidt Danmark eller et andet land skal indlede retsforfølgning i forhold til en lovovertrædelse, som er omfattet af både dansk og udenlandsk straffemyndighed (konkurrerende straffemyndighed). Hvis der opstår uenighed om, hvorvidt Danmark eller et andet land bør foretage retsforfølgning i det konkrete tilfælde, vil en sådan ”jurisdiktionskonflikt” således i givet fald blive løst på ulovbestemt grundlag ved en uformel kontakt mellem den danske anklagemyndighed og myndighederne i det andet land.

For så vidt angår en eventuel jurisdiktionskonflikt mellem Danmark og andre EU-medlemsstater er der mulighed for at inddrage Eurojust, som blev oprettet ved Rådets afgørelse af 28. februar 2002 (senest ændret ved rådsafgørelse af 16. december 2008).

Det følger således af artikel 7, stk. 1, a, litra ii), i rådsafgørelsen, at Eurojust kan anmode en medlemsstat om at acceptere, at en anden medlemsstat er bedre i stand til at indlede efterforskning eller retsforfølgning vedrørende konkrete omstændigheder. Bestemmelsen indebærer alene, at Eurojust kan fremsætte en sådan anmodning til en medlemsstat, som imidlertid ikke er forpligtet til at følge anmodningen.

Det følger af artikel 13, stk. 7, at medlemsstaterne skal sikre, at deres nationale medlemmer af Eurojust bliver informeret om sager, hvor der er opstået – eller sandsynligvis vil opstå – jurisdiktionskonflikter. Det bemærkes, at artikel 13, stk. 7, endnu ikke er trådt i kraft.

3.3. Overførsel af straffesager

Hvis flere lande har straffemyndighed i forhold til den samme lovovertrædelse, vil de pågældende lande efter omstændighederne kunne aftale, at retsforfølgningen skal finde sted i ét bestemt land (f.eks. dér, hvor samtlige vidner befinder sig). De øvrige lande vil i givet fald overføre retsforfølgningen til det pågældende land.

Den europæiske konvention af 15. maj 1972 om overførsel af retsforfølgning i straffesager indeholder nærmere regler herom. I henhold til konventionen kan en stat således anmode en anden stat om at overtage

retsfølgning efter nærmere fastsatte betingelser, f.eks. at forbrydelsen er strafbar efter den anmodede stats lovgivning, eller at den mistænkte skal være fast bosiddende eller statsborger i den anden stat.

Til dato har 13 EU-medlemsstater, herunder Danmark, ratificeret konventionen, mens yderligere 7 medlemsstater har underskrevet konventionen. Konventionen blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 252 af 12. juni 1975 om overførsel til andet land af retsfølgning i straffesager.

Den europæiske konvention om overførsel af retsfølgning suppleres af en samarbejdsaftale fra 1970 mellem de nordiske rigsadvokater om retsfølgning i andet nordisk land end der, hvor lovovertrædelsen er begået.

Ifølge den nordiske aftale kan retsfølgning for en lovovertrædelse, som er begået i et nordisk land, ske i et andet nordisk land, hvis den mistænkte er bosat i dette land, og overtrædelsen er strafbar også efter dette lands lovgivning. Det samme gælder, hvis den mistænkte opholder sig i et andet land, og det af særlige grunde findes hensigtsmæssigt, at følgningen sker der. I begge tilfælde gælder, at forholdet skal høre under straffemyndigheden i det land, der overtager retsfølgningen.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til rammeafgørelse *vil ikke medføre* lovgivningsmæssige konsekvenser. Det vurderes endvidere ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

5. Høring

Forslaget til rammeafgørelse *har været* sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Advokatrådet og Institut for Menneskerettigheder har ingen bemærkninger.

Rigsadvokaten anfører, at jurisdiktionskonflikter ikke opfattes som et problem af anklagemyndigheden i den daglige behandling af straffesager, idet det sjældent forekommer, at to lande ønsker at retsforfølge den samme sag. Eventuelle spørgsmål om, hvilket land der i givet fald vil være bedst egnet til at foretage retsforfølgning, løses praktisk og uproblematisk gennem en direkte kontakt til det pågældende land. Det bør sikres, at en konsultationsprocedure kan foregå hurtigt og smidigt, så sagerne ikke trækkes unødigt i langdrag. Det er i den forbindelse hensigtsmæssigt, at henvendelser og samarbejde som udgangspunkt sker ved direkte kontakt mellem de kompetente myndigheder. Rigsadvokaten tilslutter sig endvidere, at pligten til at kontakte en anden medlemsstat betinges af, at der er "rimelig grund til at antage", at det andet land behandler en sag vedrørende samme faktum og samme mistænkte. Det er således vigtigt, at myndighederne har et væsentligt skøn ved vurderingen af, hvornår det er hensigtsmæssigt at underrette et andet lands myndigheder om sagen. Endelig anfører Rigsadvokaten, at der ikke bør være pligt til at involvere Eurojust. Hvis en medlemsstat ønsker bistand til løsning af jurisdiktionskonflikter, har landene allerede i dag mulighed for at søge bistand hertil på baggrund af Eurojust-afgørelsen samt de vedtagne ændringer hertil. Det er Rigsadvokatens principielle opfattelse, at Eurojust skal ses som et tilbud til medlemsstaterne om bistand og koordinering i sager, hvor myndighederne skønner det hensigtsmæssigt at inddrage Eurojust. De nationale myndigheder bør derfor ikke forpligtes til at inddrage Eurojust, idet det kan frygtes, at en sådan obligatorisk inddragelse kan føre til, at sagen trækkes i langdrag eller i øvrigt besværliggøres.

Landsforeningen af beskikkede advokater støtter en mekanisme, som kan løse tilfælde, hvor to eller flere medlemsstater har straffemyndighed i forhold til samme forhold. Der kan dog være visse ulemper forbundet med forslaget, idet en medlemsstat ved også at indlede retsforfølgning kan kræve at få oplysninger om en verserende sag i et andet land, hvilket Landsforeningen finder uhensigtsmæssigt. Der bør derfor ikke være en ubetinget svarpligt. Den underrettende stat bør have mulighed for at vurdere, om der er tilstrækkelig grund til at besvare anmodningen om oplysninger.

6. Nærhedsprincippet

Det er vurderingen, at forslaget ikke er i strid med nærhedsprincippet, da formålet bl.a. er at lette det retlige samarbejde i straffesager, der har tilknytning til flere medlemslande, og at forbedre den gensidige anerkendelse af retsafgørelser mellem medlemsstaterne.

7. Andre landes kendte holdninger

Forslaget er fremlagt af Tjekkiet, Sverige, Polen, Slovakiet og Slovenien. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side kan man tilslutte sig det foreliggende udkast til rammeafgørelse.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget til rammeafgørelse er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Forslaget til rammeafgørelse har været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009.

Dagsordenspunkt 8: Forslag til ændring af Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen forventes at præsentere et forslag til rammeafgørelse om ændring eller til erstatning af Rådets rammeafgørelse af 22. december 2003 om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi. Formålet med forslaget vil efter de foreløbige oplysninger navnlig være at bringe rammeafgørelsen i overensstemmelse med indholdet af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug. Forslaget forventes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet, ligesom det ikke på nuværende tidspunkt forventes at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser eller statsfinansielle konsekvenser. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget. Fra dansk side er man umiddelbart positiv over for initiativet.

1. Baggrund

Rådet vedtog i 2003 en rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi (2004/68/RIA), der bl.a. indeholder definitioner af en række centrale begreber på området. Medlemsstaterne er efter rammeafgørelsen forpligtede til at kriminalisere de omfattede handlinger og skal endvidere sikre, at de nationale strafferammers maksimumstraffe for overtrædelser vedrørende seksuel udnyttelse af børn eller børnepornografi lever op til de minimumskrav, der er fastsat i rammeafgørelsen. Rammeafgørelsen indeholder endvidere bestemmelser om beskyttelse af og hjælp til ofre (f.eks. rådgivning om mulighed for advokatbistand og erstatning mv.).

Kommissionen afholdt den 17. oktober 2008 et ekspertmøde om revision af rammeafgørelsen om seksuel udnyttelse af børn, hvor det bl.a. blev oplyst, at Kommissionen i marts 2009 ville fremlægge et forslag til en ny rammeafgørelse. Forslaget, der endnu ikke foreligger, forventes præsenteret på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 til Rådets orientering.

2. Indhold

Det nærmere indhold af forslaget er endnu ikke kendt. Kommissionen har imidlertid oplyst, at formålet med forslaget navnlig vil være at bringe rammeafgørelsen i overensstemmelse med indholdet af Europarådets konvention fra 2007 om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug.

Forslaget forventes således at indebære en udvidelse af det strafbare område, så medlemsstaterne forpligtes til at kriminalisere en række handlinger, der er omfattet af Europarådskonventionen, men ikke af rammeafgørelsen fra 2003.

Kommissionen har endvidere oplyst, at man vil foreslå en udvidelse af bestemmelsen om straffemyndighed (jurisdiktion), ligesom rammeafgørelsens bestemmelser om retsforfølgning forventes at blive udbygget med henblik på øget samarbejde mellem medlemsstaterne.

Forslaget forventes herudover at indeholde bestemmelser om forebyggelse af seksuel udnyttelse af børn og udbredelse af børnepornografi samt øget beskyttelse af og hjælp til ofre.

3. Gældende dansk ret

Danmark underskrev den 20. december 2008 Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug fra 2007. Gældende dansk lovgivning opfylder i vidt omfang de forpligtelser, der følger af konventionen, men en dansk ratifikation af konventionen vil imidlertid nødvendiggøre enkelte ændringer af straffeloven. Justitsministeriet har på den baggrund den 10. december 2008 fremsat forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Gennemførelse af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug m.v.) (L 86).

Det foreslås bl.a. i lovforslaget, at anvendelsesområdet for straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografisk materiale udvides, ligesom det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i straffelovens § 235 a, der bl.a. gør det strafbart at rekruttere eller i øvrigt medvirke til eller udnytte, at en person under 18 år deltager i en forestilling med utugtig optræden.

Sagen giver ikke i øvrigt på nuværende tidspunkt anledning til at redegøre nærmere for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes på nuværende tidspunkt ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom det vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

5. Høring

Der er ikke på nuværende tidspunkt foretaget høring i sagen.

6. Nærhedsprincippet

Forslaget forventes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at tage stilling til indholdet af forslaget. Man er fra dansk side imidlertid umiddelbart positiv over for initiativet.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har endnu ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Forslag til rammeafgørelsen om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi fra 2003 blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 14.-15. oktober 2002, hvor der blev opnået politisk enighed om forslaget. Forslaget blev vedtaget på rådsmødet (miljø) den 22. december 2003.

Forslaget til ny rammeafgørelse har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget.

Dagsordenspunkt 9: Forslag til ændring af Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af menneskehandel

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen forventes at præsentere et forslag til rammeafgørelse om ændring eller til erstatning af Rådets rammeafgørelse af 19. juli 2002 om bekæmpelse af menneskehandel. Formålet med forslaget vil efter de foreløbige oplysninger navnlig være at bringe rammeafgørelsen i overensstemmelse med indholdet af Europarådets konvention om bekæmpelse af menneskehandel samt tillægsprotokollen til FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet (Palermo-konventionen) vedrørende bekæmpelse af handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn. Forslaget forventes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet, ligesom det ikke på nuværende tidspunkt forventes at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser eller statsfinansielle konsekvenser. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget. Fra dansk side er man umiddelbart positiv over for initiativet.

1. Baggrund

Rådet vedtog i 2002 en rammeafgørelse om bekæmpelse af menneskehandel (2002/629/RIA), der bl.a. indeholder en definition af begrebet ”menneskehandel”. Medlemsstaterne er efter afgørelsen forpligtede til at kriminalisere de omfattede handlinger og skal endvidere sikre, at lovovertrædelser kan medføre strafferetlige sanktioner, der er effektive, proportionelle, har afskrækkende virkning og kan føre til udlevering. Rammeafgørelsen indeholder endvidere bestemmelser om beskyttelse af og hjælp til ofre (f.eks. rådgivning om mulighed for advokatbistand og erstatning mv.).

Kommissionen afholdt den 17. oktober 2008 et ekspertmøde om revision af rammeafgørelsen om menneskehandel, hvor det bl.a. blev oplyst, at Kommissionen i marts 2009 ville fremlægge et forslag til en ny rammeafgørelse. Forslaget, der endnu ikke foreligger, forventes præsenteret på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 til Rådets orientering.

2. Indhold

Det nærmere indhold af forslaget er endnu ikke kendt. Kommissionen har imidlertid oplyst, at formålet med forslaget navnlig vil være at bringe rammeafgørelsen i overensstemmelse med indholdet af Europarådets konvention om bekæmpelse af menneskehandel fra 2005 samt tillægsprotokollen fra 2000 til FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet (Palermo-konventionen) vedrørende bekæmpelse af handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn.

Forslaget forventes således at indeholde en forbedring af det strafferetlige værn mod menneskehandel bl.a. gennem en ændring af den nuværende rammeafgørelses definition af begrebet menneskehandel, der er snævrere end definitionerne af begrebet i henholdsvis Europarådets konvention og FN's protokol.

Kommissionen har endvidere oplyst, at man vil foreslå en udvidelse af bestemmelsen om straffemyndighed (jurisdiktion) med henblik på at bringe den i bedre overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i Europarådskonventionen.

Forslaget forventes herudover at indeholde bestemmelser om forebyggelse af menneskehandel samt øget beskyttelse af og hjælp til ofre.

3. Gældende dansk ret

Danmark har ratificeret både Europarådets konvention om bekæmpelse af menneskehandel fra 2005 og tillægsprotokollen fra 2000 til FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet (Palermo-konventionen) vedrørende bekæmpelse af handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn.

Gennemførelsen af Europarådskonventionen, der blev ratificeret af Danmark den 19. september 2007, krævede alene ændringer af udlændingeloven, som blev gennemført ved lov nr. 504 af 6. juni 2007 om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (bekæmpelse af menneskehandel og samkøring af oplysninger om evakuerede m.v.).

Sagen giver ikke i øvrigt på nuværende tidspunkt anledning til at redegøre nærmere for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes på nuværende tidspunkt ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom det vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

5. Høring

Der er ikke på nuværende tidspunkt foretaget høring i sagen.

6. Nærhedsprincippet

Forslaget forventes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at tage stilling til indholdet af forslaget. Man er fra dansk side imidlertid umiddelbart positiv over for initiativet.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har endnu ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Forslag til rammeafgårelsen om menneskehandel fra 2002 blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 13.-14. juni 2002. Forslaget var ikke på den endelige dagsorden for dette rådsmøde, men blev vedtaget på rådsmødet (økonomi og finans) den 19. juli 2002.

Forslaget til ny rammeafgårelse har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget.

Dagsordenspunkt 10: Ofres stilling i straffesager

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at orientere om konklusionerne fra en konference om sårbare ofres retsstilling i straffesager. Formålet med konferencen har været at klarlægge, om der på europæisk plan er behov for at styrke beskyttelsen af særligt sårbare ofre for forbrydelser, f.eks. børn og ofre for menneskehandel. Det nærmere indhold af orienteringen er endnu ikke kendt. Orienteringen forventes ikke i sig selv at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet eller at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side forventer man at kunne tage orienteringen til efterretning.

1. Baggrund

Rådets rammeafgørelse af 15. marts 2001 om ofres stilling i forbindelse med straffesager (2001/220/RIA) opstiller en række minimumskrav til de rettigheder, som medlemsstaterne skal sikre ofre for forbrydelser i forbindelse med gennemførelsen af straffesager. Disse krav vedrører navnlig ofres ret til at blive hørt i forbindelse med straffesagen og modtage sådanne oplysninger, som er nødvendige for, at de kan varetage deres interesser, ret til rådgivning og godtgørelse af visse udgifter i forbindelse med sagen, ret til beskyttelse af privatliv og sikkerhed og ret til at søge erstatning. Endvidere pålægger rammeafgørelsen medlemsstaterne at søge at fremme mægling i straffesager, hvor den fremgangsmåde skønnes hensigtsmæssig, og at træffe foranstaltninger for at afhjælpe de vanskeligheder, som opstår, når et offer for en forbrydelse har bopæl i en anden medlemsstat end den, hvor straffesagen føres. Medlemsstaterne skal endvidere støtte inddragelsen af offerstøtteorganisationer i straffeprocessen.

Den 17.-18. marts 2009 afholdt formandskabet i samarbejde med Det Europæiske Retsakademi (ERA) en konference om sårbare ofres retsstilling i straffesager. Formålet med konferencen var at klarlægge, om der på europæisk plan er behov for at styrke beskyttelsen af særligt sårbare ofre for forbrydelser, f.eks. børn og ofre for menneskehandel.

2. Indhold

Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at orientere om konklusionerne fra konferencen om sårbare ofres retsstilling i straffesager. Det nærmere indhold af orienteringen er endnu ikke kendt.

3. Gældende dansk ret

Der findes i dansk ret en række regler, som har til formål at sikre bistand og beskyttelse for ofre for forbrydelser inden for strafferetsplejen.

Retsplejeloven indeholder således bl.a. regler om beskikkelse af en advokat for den forurettede. Der kan endvidere i visse tilfælde gives den forurettede fri proces med henblik på opgørelsen af et erstatningskrav. Retsplejeloven indeholder endvidere regler om tolkning, afholdelse af sagsomkostninger, vidnegodtgørelse, referat- og navneforbud og pådømmelse af erstatningskrav under straffesagen, som bl.a. tjener til at beskytte ofre for forbrydelser. Retsplejelovens regler om såkaldt ”anteciperet bevisførelse” giver bl.a. mulighed for, at et offer i visse tilfælde kan afgive forklaring forud for hovedforhandlingen i en straffesag, hvis der foreligger risiko for, at vidnet kunne blive udsat for tvang, repressalier mv. i tiden frem til hovedforhandlingen.

For så vidt angår vidnebeskyttelse iværksætter politiet i meget alvorlige sager – ud fra en konkret risikovurdering – særlige sikkerhedsforanstaltninger for at beskytte vidner.

Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser giver mulighed for, at staten under visse omstændigheder yder erstatning og godtgørelse for personskade og visse former for tingsskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven.

Der har i en årrække været etableret offerrådgivninger i alle landets politikredse. Offerrådgivningernes opgave er navnlig at give personlig støtte til ofre for forbrydelser. Ofret kan også få vejledning om mulighederne for at søge det offentlige om erstatning, om mulighederne for psykologhjælp og advokatbistand mv. Etableringen af offerrådgivninger udgør et supplement til den rådgivende og støttende funktion, som politiet varetager i forhold til ofre for forbrydelser, og fungerer i samspil med politiet.

Siden 1994 har der været forsøgsordninger med mægling i konfliktråd, hvor ofret og gerningsmanden får mulighed for at møde hinanden under

en mæglers tilstedeværelse for at tale om den strafbare handling. Konfliktråd giver ofret mulighed for at komme til orde over for gerningsmanden og give udtryk for, hvordan vedkommende har oplevet den strafbare handling, og hvilke konsekvenser den har haft. Konfliktråd giver samtidig gerningsmanden mulighed for at se og forholde sig til de menneskelige følger af den strafbare handling. Justitsministeriet har den 26. februar 2009 fremsat forslag til lov om konfliktråd i anledning af en strafbar handling (L 158) med henblik på at gøre ordningen med konfliktråd permanent og landsdækkende.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Orienteringen om konklusionerne fra konferencen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side forventer man at kunne tage orienteringen til efterretning.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen om orienteringen om konklusionerne fra konferencen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen om rammeafgørelsen om ofres stilling i forbindelse med straffesager har flere gange været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg, senest forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 15.-16. marts 2001.

Dagsordenspunkt 11: E-justice: Eksisterende EU-finansieringsmuligheder

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé:

På rådsmødet den 12.-13. juni 2007 blev det under tysk formandskab besluttet at nedsætte en rådsarbejdsgruppe, der skulle arbejde med at fremme "E-justice", hvorved forstås anvendelse af elektronisk kommunikation og elektroniske redskaber mellem de retlige aktører i medlemsstaterne. Arbejdsgruppen arbejder navnlig med at skabe rammerne for etablering af en fælles europæisk e-justice-portal på Internettet. E-justice-portalens skal have til formål at forbedre de retlige aktørers muligheder for at anvende elektroniske redskaber i grænseoverskridende sager, f.eks. gennem etablering af nogle fælles søgemekanismer, der vil kunne gøre brugere i stand til at søge oplysninger i flere medlemsstaters registre samtidig. E-justice-portalens vil også kunne danne rammen for grænseoverskridende bevisoptagelse eller bevisførelse under anvendelse af videokonferenceudstyr. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008 blev vedtaget en handlingsplan for det videre arbejde med e-justice. Fra dansk side stiller man sig generelt positiv over for arbejdet med e-justice, som indtil videre er baseret på frivillighed og fremme af "best practice" og standarder. *På rådsmødet den 6.-7. april 2009 forventes det, at Kommissionen giver en overordnet orientering om de eksisterende finansieringsmuligheder på fællesskabsniveau inden for EU. Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Fra dansk side agter man at tage kommissionens orientering herom til efterretning.*

1. Baggrund

På et møde i Coreper II den 20. december 2006 blev det besluttet at indlede drøftelser om "e-justice", dvs. benyttelse af informations- og kommunikationsteknologi inden for det retlige område, f.eks. e-mail, videoafhøring, elektroniske lovdata-baser mv. Arbejdsgruppen vedrørende juridisk databehandling blev i den forbindelse pålagt at overveje situationen med hensyn til fastlæggelse af medlemsstaternes krav og vurdere mulighederne for en samlet indsats på området.

Desuden blev emnet e-justice drøftet på det uformelle rådsmøde den 15.-16. januar 2007 i Dresden på baggrund af et af det tyske formandskab udarbejdet oplæg til, hvordan man inden for RIA-området kan forbedre brugen af e-justice. På mødet var der bred opbakning fra medlemsstaterne til at fremme arbejdet med e-justice på tværs af grænserne.

Sagen blev endvidere forelagt Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007, hvor rådet vedtog en række rådskonklusioner, herunder specielt om nedsættelse af en permanent arbejdsgruppe i rådsregi (e-justice-arbejdsgruppen), der *udgør* et koordinerende forum for tekniske, decentrale løsninger inden for informations- og kommunikationsteknologien.

E-justice blev endvidere drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. december 2007, *hvor* Rådet opfordrede arbejdsgruppen til at fortsætte arbejdet med e-justice i overensstemmelse med de prioriteringer, *som arbejdsgruppen havde anført i en rapport til Rådet.*

E-justice er også blevet drøftet på et uformelt rådsmøde den 24.-26. januar 2008 under slovensk formandskab, hvor emner som udarbejdelse af en tidsplan for arbejdet, koordination og vedligeholdelse af e-justice-portalen på centralt niveau og finansiering af projektet blev drøftet.

Kommissionen afgav den 2. juni 2008 en meddelelse om e-justice. Meddelelsen har til formål at udforme en global strategi for Kommissionen vedrørende e-justice, som på et bredere plan forholder sig til eksisterende og planlagte fællesskabsinstrumenter som f.eks. strafferegistre og en elektronisk betalingspåkravsprocedure.

På baggrund af Kommissionens meddelelse udarbejdede arbejdsgruppen en flerårig handlingsplan for det videre arbejde med e-justice, som blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008.

Det Europæiske Råd *udtalte* på mødet den 19.-20. juni 2008 sin støtte til arbejdet med at opbygge en fælles e-justice portal inden udgangen af 2009.

Senest har e-justice været genstand for drøftelser på det uformelle rådsmøde den 15.-16. januar 2009, og på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009 orienterede det tjekkiske formandskab om status for gennemførelse af handlingsplanen.

2. Indhold

Rådet besluttede på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007, at der skulle gøres en indsats på e-justice-området med henblik på at oprette et decentraliseret e-justice-system i EU, som giver adgang til de eksisterende eller fremtidige edb-systemer på nationalt plan eller på fællesskabsplan. Rådet vedtog en række konklusioner, der satte rammerne for det fremtidige arbejde med e-justice bl.a.:

- At arbejdet med e-justice skal være af ikke-lovgivningsmæssig karakter, men skal foregå i samarbejde med de rådsorganer, der har kompetence til at behandle lovgivningsmæssige forslag.
- At der skal etableres en teknisk platform på europæisk plan, der giver adgang til eksisterende eller fremtidige elektroniske systemer på det retlige område på nationalt, fællesskabs- og, hvor det måtte være relevant, internationalt plan.

Ifølge konklusionerne fra rådsmødet i juni 2007 skulle følgende områder tillægges særlig prioritet i det fortsatte arbejde med e-justice:

- Oprettelse af den europæiske platform (e-justice-portalen).
- Tilvejebringelse af betingelserne for et netværk, hvori indgår strafregistre, insolvensregistre, handelsregistre, virksomhedsregistre og tingbøger.
- Iværksættelsen af forberedelserne til en elektronisk metode for det europæiske betalingspåkrav i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1896/2006.
- Initiativer med henblik på at fremme anvendelsen af videoteknologi ved kommunikation i grænseoverskridende retssager, herunder særligt i relation til bevisoptagelse og -førelse.

E-justice blev senere drøftet på et uformelt rådsmøde den 1.-2. oktober 2007, hvor der var bred enighed om, at arbejdet med e-justice skal baseres på frivillighed og koncentrerer om udveksling af erfaringer – ”best practices” – medlemsstaterne imellem.

Det er tanken, at den tekniske platform (e-justice-portalen) skal være en fælles indgang til EU-lovgivningen og den nationale lovgivning. Ved at integrere medlemsstaternes og EU's internetressourcer vil portalen give adgang til retsinformation, retslige og administrative myndigheders hjemmesider, registre, databaser og andre tilgængelige tjenester med henblik på at lette borgernes og juristernes daglige arbejdsopgaver inden for det europæiske retlige område.

Arbejdet med e-justice-projektet varetages af e-justice-arbejdsgruppen, der er nedsat i rådsregi på baggrund af konklusionerne fra rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. juni 2007.

Arbejdsgruppen har indtil videre navnlig koncentreret sig om arbejdet med at skabe de tekniske og indholdsmæssige rammer for e-justice-portalen, der bl.a. skal kunne danne grundlag for, at retlige aktører og muligvis i et vist omfang borgere kan få adgang til de forskellige registre i de øvrige medlemsstater, herunder f.eks. kriminalregistre, tinglysnings- og matrikelregistre, insolvensregistre mv. Der arbejdes således hen imod, at portalen kommer til at indeholde en række forskellige såkaldte fælles-søgefunktioner, der skal gøre brugere af portalen i stand til elektronisk at søge oplysninger i flere forskellige medlemsstaters registre samtidig via e-justice-portalen.

Arbejdsgruppen har udarbejdet en portal-prototype, der giver brugerne mulighed for at søge bredt i en række medlemsstaters insolvens- og tolkeregistre. Prototypen anvendes af arbejdsgruppen og er ikke åben for offentligheden. På baggrund af prototypen har arbejdsgruppen diskuteret forskellige aspekter af sikkerheden omkring portalen, herunder brugeridentifikation og autentifikation. Diskussionen af disse emner pågår, og der er fra tysk side blevet udarbejdet et forslag til en fælles sikkerhedsmodel baseret på gensidig anerkendelse landene imellem af allerede godkendte brugere af eksisterende portaler på retsområdet. Arbejdsgruppen drøfter mulige løsningsmodeller med Kommissionen, der arbejder på lignende spørgsmål i forbindelse med det såkaldte IDABC- og STORK-projekt.

Med hensyn til indholdet på portalen har arbejdsgruppen evalueret en række eksisterende internettjenester, der indeholder fælles europæiske registre (såsom f.eks. Det Europæiske Virksomhedsregister), eller tjenester, der har fælles søgefunktion for flere forskellige nationale registre. Det er hensigten, at arbejdet med evalueringen af eksisterende tjenester skal forsætte og skal tage sigte på at vurdere, om disse eksisterende tjenester kan (og vil) være en del af e-justice-projektet. Alternativt kunne der i stedet blot henvises til disse tjenester (gennem etablering af hyperlinks på portalen).

Flere medlemsstater har herudover etableret forskellige multi- eller bilaterale projekter, der tager sigte på at give myndigheder eller andre relevante organer i de enkelte lande en gensidig adgang til de øvrige landes registre. Disse lande har haft lejlighed til at præsentere projekterne i e-

justice-arbejdsgruppen, og i det omfang pilotprojekterne viser sig egnede, vil de eventuelt kunne integreres i portalen.

Vedrørende spørgsmålet om grænseoverskridende bevisoptagelse, særligt videokonferencer, har e-justice-arbejdsgruppen nedsat en undergruppe bestående af en række medlemslande, herunder Danmark, der skal undersøge mulighederne for at skabe de tekniske og indholdsmæssige rammer for afholdelse af grænseoverskridende videokonferencer eventuelt via e-justice-portalen. Arbejdet har i første række taget sigte på at udveksle erfaringer, finde tekniske standarder og udarbejde en manual om fremgangsmåden ved afholdelse af videokonferencer. Det tjekkiske formandskab har tilkendegivet, at de vil arbejde for, at manualen og tilhørende dokumenter (en informationspjece og et visionspapir) kan foreligge i en delig udgave til rådsmødet i juni måned 2009.

Domstolsstyrelsen har i den forbindelse oplyst, at styrelsen ser positivt på det igangværende samarbejde om at lette den grænseoverskridende brug af videokonferencefaciliteter i EU.

Den handlingsplan for det fremtidige arbejde med e-justice, som rådet vedtog på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2008, inddrager Kommissionens meddelelse om e-justice af 2. juni 2008. Handlingsplanen skal bl.a. sikre, at e-justice projektet i højere grad kommer til at inddrage alle medlemsstater, samt at der inden udgangen af 2009 bliver udarbejdet en funktionel version af e-justice portalen. Handlingsplanen vil løbende blive opdateret, efterhånden som arbejdet skrider frem.

Kommissionen har i forlængelse af den vedtagne handlingsplan påtaget sig at varetage den tekniske udvikling af portalen i tæt samarbejde med medlemsstaterne. Der er i den forbindelse blevet nedsat en teknisk ekspertgruppe, som Danmark på nuværende tidspunkt ikke deltager i. Kommissionen har på arbejdsgruppeniveau opnået enighed med medlemsstaterne om indholdet af portalens første udgave. Portalen, som forventes at blive idriftsat december 2009, vil i første omgang primært komme til at indeholde information om bl.a. retshjælp og videokonferencer samt links til andre hjemmesider. Hvis muligt vil de eksisterende pilotprojekter om sammenkobling af insolvens- og tolkeregistre endvidere blive integreret med portalen. Det tjekkiske formandskab har herudover tilkendegivet, at de gerne ser, at portalen kommer til at indeholde yderligere funktionalitet på videokonferenceområdet. Det præcise indhold af portalen, og hvordan det skal leveres og opdateres, vil blive afklaret som

led i udarbejdelsen af en 'road-map' for arbejdet. Domstolsstyrelsen har i den forbindelse oplyst, at dansk deltagelse i den fælleseuropæiske domstolsportal i vidt omfang vil afhænge af det indholdsmæssige omfang af portalen, og hvordan den skal vedligeholdes, idet tilvejebringelsen og vedligeholdelsen af indholdet kan medføre betydeligt merarbejde for domstolene.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 forventes det, at Kommissionen giver en overordnet orientering om de eksisterende finansieringsmuligheder på fællesskabs niveau.

3. Gældende dansk ret

Sagen giver endnu ikke anledning til at redegøre for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Handlingsplanen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Det daværende formandskab fremlagde på et møde i arbejdsgruppen den 18. september 2007 et forslag til en teknisk arkitektur for e-justice-portalen.

Justitsministeriet har på den baggrund den 2. oktober 2007 foretaget høring af følgende myndigheder over forslaget til teknisk arkitektur: Kort- og Matrikelstyrelsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Datatilsynet, Civilstyrelsen, Rigspolitiet og Domstolsstyrelsen.

Datatilsynet har i den forbindelse peget på, at det er vigtigt, at der ved udformningen af den tekniske arkitektur tages hensyn til reglerne om beskyttelse af personlige oplysninger, herunder at det sikres, at der er en ansvarlig myndighed og et tilstrækkeligt hjemmelsgrundlag for dataoverførsler, der foretages i e-justice-regi.

6. Nærhedsprincippet

Sagen vurderes ikke på nuværende tidspunkt at give anledning til spørgsmål vedrørende nærhedsprincippet.

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for, at der arbejdes videre med at fremme og koordinere anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi i grænseoverskridende sager mv. Det må dog naturligvis i givet fald ske inden for betryggende rammer, herunder i overensstemmelse med kravene om databeskyttelse. Disse rammer vil selvsagt kunne være forskellige fra område til område. Udgangspunktet bør være decentrale løsninger, der hviler på frivillighed, hvor den enkelte medlemsstat selv kan vurdere, hvordan og i hvilket omfang medlemsstaten kan og ønsker at deltage.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentet har dog på eget initiativ afgivet en resolution af 18. december 2008 med en række anbefalinger til Kommissionen om e-justice.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen om e-justice har flere gange været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg, senest til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 26.-27. februar 2009.

Dagsordenspunkt 12: Forhandlinger om en samarbejdsaftale mellem Europol og Israel

Nyt notat.

Resumé

Rådet forventes på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 at skulle tage stilling til, om Europol kan indlede forhandlinger om en samarbejdsaftale med Israel om udveksling af personoplysninger. Sagen giver ikke anledning til overvejelser i forhold til nærhedsprincippet. Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen. Fra dansk side kan man tilslutte sig, at der indledes forhandlinger mellem Europol og Israel om en samarbejdsaftale.

1. Baggrund

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personoplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række tredjelande og internationale organisationer, herunder bl.a. med Rusland, Colombia, Norge og Ungarn.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europolkonventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

For så vidt angår udvekslingen af personoplysninger er det i rådsafgørelsen fra 2000 fastsat, at forhandling med tredjelande og eksterne organisationer herom først kan indledes, når Rådet med enstemmighed på grundlag af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans, har konstateret, at der ikke er hindringer for at indlede sådanne forhandlinger.

Det følger af den nævnte rådsafgørelse fra 1999, at Rådet ved vurderingen af, om Europol bør indlede forhandlinger med et tredjeland eller en ekstern organisation, skal tage lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i det pågældende tredjeland eller den pågældende eksterne organisation i betragtning.

I den rådserklæring, der blev opnået enighed om i forbindelse med vedtagelsen af Rådsafgørelse fra 2000, opfordres Europol til at udarbejde og forelægge rapporter for Rådet om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i de tredjelande og eksterne organisationer, der er nævnt i rådsafgørelsen.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. februar 2005 godkendte Rådet, at Israel blev tilføjet listen over tredjelande, som Europol kan forhandle en samarbejdsaftale med.

Det forventes, at Rådet på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 på baggrund af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans skal tage stilling til, om der kan indledes forhandlinger mellem Europol og Israel om en samarbejdsaftale om udveksling af personoplysninger.

Hvis der opnås enighed mellem Europol og Israel om et udkast til samarbejdsaftale, vil dette udkast som anført skulle forelægges for Rådet til godkendelse.

2. Indhold

Europol har udarbejdet en rapport om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i Israel. Rapporten er udarbejdet i tæt samarbejde med de israelske myndigheder på baggrund af et besøg i Israel i april 2008.

Af rapporten fremgår bl.a., at det israelske justitsministerium i 2004 nedsatte en komité, der skulle undersøge databeskyttelsesniveauet i Israel. I januar 2007 offentliggjorde komitéen en rapport med anbefalinger til generelle forbedringer af lovgivningen om databeskyttelse. Israel er på nuværende tidspunkt stadig i implementeringsfasen i forhold til anbefalingerne fra komitéen.

Rapporten fra Europol har været i høring hos Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans. Den Fælles Kontrolinstans har i den forbindelse fundet, at der ikke er noget til hinder for, at der kan påbegyndes forhandlinger mellem Europol og Israel om en samarbejdsaftale. Den Fælles Kontrolinstans har imidlertid samtidig peget på en række punkter, som bør afklares under forhandlingerne mellem Europol og Israel.

Styrelsesrådet har ligeledes indstillet, at Europol bemyndiges til at indlede forhandlinger med Israel under forudsætning af, at bemærkningerne fra Den Fælles Kontrolinstans inddrages i forhandlingerne.

Bemærkningerne fra Den Fælles Kontrolinstans og Styrelsesrådet kan i hovedtræk sammenfattes således:

Den Fælles Kontrolinstans har bl.a. peget på, at Israels databeskyttelseslov (PPL) kun finder anvendelse i forhold til beskyttelse af personoplysninger lagret i databaser og dermed ikke omfatter udveksling af personoplysninger, som ikke har tilknytning til en sådan database.

Endvidere peger Den Fælles Kontrolinstans på, at grundlæggende databeskyttelsesprincipper vedrørende bl.a. datakvalitet, proportionalitet, tidsgrænser for sletning og bestemte kategorier af personfølsomme oplysninger ikke ses som lovfæstede principper i PPL.

Herudover bemærker Den Fælles Kontrolinstans, at PPL ikke indeholder bestemmelser vedrørende pålagte begrænsninger i brugen af personoplysninger fra oprindelseslandet. Det er helt grundlæggende for Europols videregivelse af personoplysninger til tredjelande, at pålagte begrænsninger i brugen af oplysningerne fra oprindelseslandet respekteres.

Ifølge rapporten fra Europol har offentligheden adgang til egenaces i databaser, som indeholder persondata. PLL udelukker dog adgang til egenaces i forhold til politiets databaser. Den Fælles Kontrolinstans understreger i den forbindelse, at adgang til egenaces (herunder i et vist omfang også til politiets databaser) er afgørende for, at der kan indgås en aftale mellem Europol og Israel.

Den Fælles Kontrolinstans har herudover rejst spørgsmål ved uafhængigheden af ILITA (Israeleli Law, Information and and Technologi Authority), der er det israelske datatilsyn. Der peges på, at ILITA indgår i det israelske justitsministeriums administrative struktur og i øvrigt har meget begrænsede ressourcer til at udøve sin virksomhed. Det understreges, at det er afgørende, at ILITA's uafhængighed sikres.

Herudover bemærker Den Fælles Kontrolinstans, at det ikke klart fremgår, hvorvidt ILITA fungerer som kontrolinstans i forhold til politiet behandling af personoplysninger. I forbindelse med forhandlingerne mellem Europol og Israel er det nødvendigt at få afklaret, om ILITA indtager en sådan rolle over for politiet.

Styrelsesrådet har udarbejdet et udkast til, hvad en kommende samarbejdsaftale mellem Europol og Israel bør indeholde, så bemærkningerne fra Den Fælles Kontrolinstans imødekommes.

Styrelsesrådet understreger vigtigheden af, at Israel skal garantere, at aftalen implementeres, og at databeskyttelsesrettigheder heri vil være direkte anvendelige.

Styrelsesrådet peger i øvrigt på, at det skal sikres, at ILITA som kontrolinstans er helt uafhængig og har den fornødne kompetence og ressourcer til at udøve sin virksomhed.

Styrelsesrådet peger endvidere på, at det skal sikres at gængse databeskyttelsesprincipper, som er gældende i Europol-konventionen, indgår i en aftale mellem Europol og Israel.

I forbindelse med videregivelse af personfølsomme oplysninger skal Israel fra sag til sag redegøre for behovet for at modtage disse oplysninger.

Videregivelse af personoplysninger fra Europol til Israel må kun ske i det omfang, at formålet med videregivelsen falder inden for rækkevidden af Europol-konventionen og aftalen mellem Europol og Israel. Det skal i

den forbindelse sikres, at Israel kun benytter oplysninger fra Europol til det angivne formål.

Styrelsesrådet finder, at den registrerede skal sikres ret til, at oplysninger slettes/rettes i samme omfang, som det er muligt i forhold til Europol-konventionen.

Det skal være en betingelse for videregivelse af oplysninger til Israel, at oplysninger fra Europol slettes, når det ikke længere er relevant at opbevare oplysninger i forhold til det formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev videregivet. Herudover skal der gælde de samme slettefrister som efter Europol-konventionen.

Selve transmissionen af data fra Europol til Israel skal følge en procedure, der sikre et tilstrækkeligt databeskyttelsesniveau.

3. Gældende dansk ret

Konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997. Loven trådte i kraft den 1. juli 1999. Europol-loven er efterfølgende ændret ved lov nr. 1435 af 22. december 2004 (om gennemførelse af tillægsprotokollerne til Europol-konventionen mv.).

Folketinget vedtog den 18. december 2008 forslag til folketingsbeslutning om udkast til rådsafgørelse om oprettelse af Den Europæiske Politienhed (Europol) (B 7). Formålet med rådsafgørelsen er at erstatte den nuværende Europol-konvention (samt tre tilknyttede protokoller) med en rådsafgørelse, som dels indeholder alle de ændringer, der indgår i protokollerne, dels indfører yderligere forbedringer med henblik på at gøre Europol i stand til at klare de nye udfordringer, som Europol står over for.

Sagen giver ikke i øvrigt på nuværende tidspunkt anledning til at redegøre nærmere for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstater holdninger til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side kan man tilslutte sig, at Europol indleder forhandlinger med Israel om en samarbejdsaftale. Hvorvidt Danmark senere vil kunne godkende en samarbejdsaftale, vil afhænge af det nærmere indhold heraf.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politi og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politi og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.

Dagsordenspunkt 13: Forhandlinger om en samarbejdsaftale mellem Europol og Rusland

Nyt notat.

Resumé

Rådet forventes på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7.april 2009 at skulle tage stilling til, om Europol kan indlede forhandlinger om en samarbejdsaftale med Rusland om udveksling af personoplysninger. Sagen giver ikke anledning til overvejelser i forhold til nærhedsprincippet. Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen. Fra dansk side kan man tilslutte sig, at der indledes forhandlinger mellem Europol og Rusland om en samarbejdsaftale.

1. Baggrund

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personoplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række tredjelands og internationale organisationer, herunder bl.a. med Rusland, Colombia, Norge og Ungarn.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europolkonventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

For så vidt angår udvekslingen af personoplysninger er det i rådsafgørelsen fra 2000 fastsat, at forhandling med tredjelands og eksterne organisationer herom først kan indledes, når Rådet med enstemmighed på grundlag af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans, har konstateret, at der ikke er hindringer for at indlede sådanne forhandlinger.

Det følger af den nævnte rådsafgørelse fra 1999, at Rådet ved vurderingen af, om Europol bør indlede forhandlinger med et tredjeland eller en ekstern organisation, skal tage lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i det pågældende tredjeland eller den pågældende eksterne organisation i betragtning.

I den rådserklæring, der blev opnået enighed om i forbindelse med vedtagelsen af Rådsafgørelse fra 2000, opfordres Europol til at udarbejde og forelægge rapporter for Rådet om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i de tredjelands og eksterne organisationer, der er nævnt i rådsafgørelsen.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3. oktober 2003 godkendte Rådet en strategisk samarbejdsaftale mellem Europol og Rusland.

Det forventes, at Rådet på sit møde (retlige og indre anliggender) den 6.-7. april 2009 på baggrund af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans skal tage stilling til, om der kan indledes forhandlinger mellem Europol og Rusland om en samarbejdsaftale om udveksling af personoplysninger.

Hvis der opnås enighed mellem Europol og Rusland om et udkast til samarbejdsaftale, vil dette udkast som anført skulle forelægges for Rådet til godkendelse.

2. Indhold

Europol har udarbejdet en rapport om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i Rusland. Rapporten er udarbejdet i samarbejde med de russiske myndigheder på baggrund af et besøg i Rusland i april 2008.

Af rapporten fremgår bl.a., at Rusland den 7. november 2001 underskrev Europarådskonventionen af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger. Rusland har ratificeret konventionen den 19. december 2005.

Rapporten fra Europol har været i høring hos Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans. Den Fælles Kontrolinstans har i den forbindelse peget på en række punkter, som bør afklares under forhandlingerne mellem Europol og Rusland.

Bemærkningerne fra Den Fælles Kontrolinstans og Styrelsesrådet kan i hovedtræk sammenfattes således:

Den Fælles Kontrolinstans har bemærket, at den russiske databeskyttelseslov omfatter grundlæggende databeskyttelsesprincipper, herunder i forhold til politiets behandling af personoplysninger. Den Fælles Kontrolinstans har imidlertid peget på, at de retlige instrumenter, som omhandler politiets databehandling, ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i materialet fra Rusland. Den Fælles kontrolinstans understreger nødvendigheden af, at yderligere oplysninger tilvejebringes i forbindelse med forhandlingerne.

Herudover bemærker Den Fælles Kontrolinstans, at den russiske databeskyttelseslovgivning ikke regulerer aktiviteter, der klassificeres som en statshemmelighed, herunder i et vist omfang politiets behandling af personoplysninger. Den Fælles Kontrolinstans understreger i den forbindelse, at det er nødvendigt at få belyst, i hvilket omfang udveksling af personoplysninger mellem Europol og Rusland vil være omfattet af denne begrænsning.

Endelig har Den Fælles Kontrolinstans rejst spørgsmål ved, om datatilsynsmyndigheden er tilstrækkelig uafhængig af regeringen, og efterlyser i den forbindelse oplysninger om, hvordan tilsynsmyndigheden udøver sin virksomhed.

Styrelsesrådet har indstillet, at Europol bemyndiges til at indlede forhandlinger med Rusland under forudsætning af, at bemærkningerne fra Den Fælles Kontrolinstans inddrages i forhandlingerne.

3. Gældende dansk ret

Konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997. Loven trådte i kraft den 1. juli 1999. Europol-loven er efterfølgende ændret ved lov nr. 1435 af 22. december 2004 (om gennemførelse af tillægsprotokollerne til Europol-konventionen mv.).

Folketinget vedtog den 18. december 2008 forslag til folketingsbeslutning om udkast til rådsafgørelse om oprettelse af Den Europæiske Politienhed (Europol) (B 7). Formålet med rådsafgørelsen er at erstatte den nuværende Europol-konvention (samt tre tilknyttede protokoller) med en rådsafgørelse, som dels indeholder alle de ændringer, der indgår i protokollerne, dels indfører yderligere forbedringer med henblik på at gøre Europol i stand til at klare de nye udfordringer, som Europol står over for.

Sagen giver ikke i øvrigt på nuværende tidspunkt anledning til at redegøre nærmere for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstater holdninger til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side kan man tilslutte sig, at Europol indleder forhandlinger med Rusland om en samarbejdsaftale. Hvorvidt Danmark senere vil kun-

ne godkende en samarbejdsaftale, vil afhænge af det nærmere indhold heraf.

9. Europa-Parlamentet

Sagen skal ikke forelægges Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politi og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politi og retligt samarbejde den 23. marts 2009.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.